

הדלקת נרות: 18:20

צאת החג: 19:31

מוצ"ש לר"ת: 20:17

חזנים לפי אופק ירושלים

שבת
שלום!

ביתנו החדש

ארגון לשלום בית וחנוך ילדים, בראשות הר"ג אבנר קוזאס שליט"א

ביחד

מה ומתי לומר

נטפל כעת בבעיה עדינה מאד שנוגעת באושיות האמת והצדק. הכלל – ימה ששנוא עליך אל תעשה לחברך! צריך להיות נר לרגלינו, לאורך החיים בכלל, ובפגישות בפרט.

באותה מידה שאנו לא רוצים שישתירו מאתנו מידע, כך אנו לא נסתיר מידע מהצד השני. אבל יש דברים מסוימים שלא כדאי להציג אותם מיד, כדי שלא לבטל את האפשרות להיפגש.

דוגמא: אשה התגרשה פעמיים. לרוע מזלה היא הסתבכה עם בעלים בעיתיים מאד. וכעת, אחרי שני מערכות נישואין קצרות וכושלות, היא רוצה למצוא את הבעל שאיתו היא תקים בית איתן ובריא, לתמיד.

אם היא תציג את עצמה כמי שהתגרשה פעמיים, היא תדַחַק על הסף. מְפִינָן שהצד השני ייבהל ויתלה את האשמה בה.

לכן, עליה להציג את עצמה כגרושה, ובפגישה השניה או השלישית עליה לומר לצד השני שהיא התגרשה פעמיים. כעת, אחרי שהמועמד כבר שוחח איתה, התרשם מאופייה, וחש שיש כימיה הוא יקבל את הבשורה בקלות יחסית.

כמובן, שבשורה מעין זו צריכה להיות מלווה בהתנצלות, ועל מנת שלא תהיה אי הבנה וכו'. ואז הצד השני ישקול את המשך המפגשים לאור המידע החדש.

ברור שאסור להסתיר עובדות כאלה לגמרי, וגם לא עד הפגישות המתקדמות יותר (שישית שביעית), מְפִינָן שהצד השני ירגיש מרומה, ויפגע מכך שהולוכו אותו שולל.

דוגמא נוספת: הגיל! בגילאים היותר מבוגרים יש חשש אמיתי שהגיל המדויק של המועמד/ת יגרום לדחייה שלהם על הסף. לכן עלינו להציג את הדברים באופן שיהיו קרובים למציאות. למשל: אם הבחור בן 29 ותשעה חודשים, עדיין אפשר לומר עליו שהוא בן 29, מְפִינָן שבהצגת ההצעה לא צריך להגיע לדיוקים גדולים מדי. אבל כמובן שבמהלך הפגישות נדייק ונאמר לצד השני את הגיל המדויק.

סטיית של שנתיים ושלוש מהגיל המדויק גובלות בשקר. וכשהצד השני ידע מכך הוא עלול להיפגע ולהרגיש מרומה.

שאלו פעם רווק: בן כמה אתה? הוא ענה: 30 פלוס. כששאלו אותו: פלוס כמה? הוא ענה: פלוס 10...

ישנן עוד הרבה נושאים ודוגמאות בענין זה. וכדי לדעת היכן עובר קו האמת והשקר, עלינו להתייעץ עם אדם גדול וחכם על כל מקרה לגופו, ולא להחליט לבד.

(מתוך הספר 'ביחד')

פרשת השבוע

חינוך ילדים – והגדת לבנך

החג "המשפחתי" ביותר בעם ישראל הוא חג הפסח, שמרכזו הוא לילה מיוחד במינו - ליל הסדר. בלילה זה מתחברים חוליות רבות של שרשרת הדורות, מאז יציאת מצרים ועד היום. סביב השולחן יושבים שלושה דורות - סבא, אבא ונכד ומעבירים במעין 'מרוץ לפיד' את המסורת וההיסטוריה של עם ישראל לדור הבא. לא בכדי קראה התורה ללילה המיוחד הזה 'ליל שימורים', שבו אנו משמרים בתוכנו את הניסים הגדולים שאירעו לעמינו, דבר שאף אומה ולשון לא טוענת שכך קרה לה.

דגש מיוחד הושם בחג הזה על הילדים שלנו - כמו שנצטוונו בתורה: "והגדת לבנך ביום ההוא". הדבר בא לידי ביטוי בכמה אופנים, אנו דואגים מבעוד יום שהילדים יהיו ערניים בלילה הזה. עושים שינויים בסדר הסעודה כדי שהילדים ישאלו "מה נשתנה?" האפיקומן הוא ענין נוסף שמחזיק אותם ערים עד סוף הסדר. וגולת הכותרת של ההגדה: "כנגד ארבעה בנים דברה תורה: 'אחד חכם ואחד רשע ואחד תם ואחד שאינו יודע לשאול'. כאן מתגלה לנו דבר חשוב ויסודי בגישה כלפי הילדים שכל אחד מהם הוא מסוג שונה. החכמה היא לדעת איך לדבר עם הבן המיוחד 'בגובה העיניים' ולשוחח איתו ולכוון אותו למחוזות טובים. אגב, המילה 'פסח' מתפרשת גם כ- 'פה - סח!' הדיבור הוא הכלי הבסיסי בתקשורת עם ילדים ודרך זה אפשר להשפיע עליהם ולכוון את חיצי החינוך למטרה שאליה אנו שואפים שהם יגיעו.

אחד חכם - זה הילד המבריק והשנון, הלמדן והמצטיין. צריכים לדבר לפי ערכו בבחינת "תן לחכם ויחכם עוד". הילד הזה, הוא כלי שניתן למלא הרבה יותר ממה שאנו חושבים. ילד הוא דף חלק ללא עקמומיות, יש לו ראש נקי. ולכן יש למלא אותו בתכנים חיוביים בעלי רמה גבוהה שמצד אחד ישפרו ויחדדו את כישורונותיו, ומצד שני שלא ישעמומו אותו. אחד רשע - בהגדה מוגדר סוג זה של ילדים שדורנו עד לו בכל יום, בבחינה של 'פריקת עולי מסוימות. "מה העבודה הזאת לכם" הוא אומר, במעין בריחה מהמתודדות וחוסר ראייה נכונה של המציאות. בדרך כלל הדבר מורגש יותר בגיל ההתבגרות. וכפי שמוגדר היום "כמרד הנעורים הקלאסי". גם את הילדים האלה עלינו לטפח ולקרוב עם הרבה חום ואהבה, עם הרבה שיחות והבנה, ועם אמירת ביקורת בזמן הנכון, בבחינת 'שמאל דוחה וימין מקרבת'. שמאל היא הביקורת והיא היד החלשה. הביקורת תאמר בעדינות. ואחר כך לקיים את הימין מקרבת, היא היד החזקה. ולהביאה לידי ביטוי בריבוי חום ואהבה ומחמאות.

אחד תם - תם, אין פירושו תמים ונאיבי, אלא פירושו חסר דבר אחד. עלינו ההורים להבחין מה הצרכים של כל ילד, מה חסר לו ולזהות את כישורונותיו. לשם כך אנו נדרשים ליותר שעות עם הילדים, מצדך שכל כך קשה להשיג בדורנו. עלינו לדעת שכל ילד הוא עולם מלא, וכל אחד שונה מרעהו. מילוי שיתאים לזה לא בהכרח יתאים לאחר. וכמו שאמר החכם מכל אדם "חנוך לנוער על פי דרכו" בכלים שלו ובקצב הנכון. וזה שאינו יודע לשאול - הם הילדים בגיל הרך, בגיל שנה עד שלוש. הם רוצים לשאול אבל לא יודעים איך. כתב בעל ההגדה 'את פתח לוי אל תחכה עד שיגדל וילמד לשאול. כבר בגיל הרך יש ללמדו מושגים וערכים ולא דווקא ע"י דיבור אלא בדרך של דוגמא אישית. ילדים קטנים מתרשמים לא רק מהמילים אלא בעיקר מהמנגינה שבה הן נאמרות. הם גם מתצפתים אותנו ברגעי החולשה והכעס ומגיבים בהתאם.

שבת שלום - אבנר קוזאס

איש נכנס לבנק ומבקש הלוואה של אלף שקל לחצי שנה. "אין בעיה", אומר לו הפקיד, "אבל אנו דורשים בטחונות". "יש לי מכונית יגואר, קחו אותה עד שאחזיר את ההלוואה, הנה המפתחות". כעבור חצי שנה חוזר האיש לבנק, מחזיר את הקרן 1000 ₪ ועוד 120 ₪ ריבית, ולוקח את מכוניתו. "סלח לי", אומר הפקיד, "אבל הסקרנות הורגת אותי. למה איש כמוך, זקוק להלוואה של אלף שקל?" "תראה", ענה האיש, "נסעתי לטיול של חצי שנה בדרום אמריקה. איפה עוד יכולתי לאחסן את המכונית שלי במחיר כל כך נמוך?"

בדיחה

התמודדות עם חוצפה

לחוצפה יש כח גדול להפעיל לחץ ולשנות מהלכים. החוצפה היא התנהגות פסולה שאסור להיכנע לה, כי היא תלך ותגדל ולא יהיו לה מעצורים. לשם כך עלינו לפעול בשני שלבים - בלימת חוצפה. עקירת החוצפה.

לפניכם דוגמא טיפוסית לחוצפה המתרחשת בבית: מושיקו חזר בשעה 13:30 מהלימודים. הוא נכנס למטבח ואמר לה: "אמא, את טיפשה..." נציג לפניכם מספר תגובות של אימהות, וכולן אינן נכונות.

אמא מס' 1: היא שמעה את המילה 'טיפשה' הסמיקה השתעלה גיחכה וזהו. פעולה זו מעידה על מבוכה וחוסר אונים מול החוצפה ואינה נחשבת תגובה כלל.

אמא מס' 2: אמרה לעצמה: זה דור כזה, אין מה לעשות כולם ככה... גם זו פעולה לא נכונה, ואני קורא לפעולה כזו 'בת יענה'.

אומרים שכאשר הבת יענה רואה שהאריה מתקרב, ולברוח או להתמודד היא לא מסוגלת, אז היא טומנת את ראשה בחול. מה היא מרויחה? היא מתעלמת מהבעיה בתקווה שהסכנה תחלוף...

אמא שמגיבה לחוצפה בצורה הזו, זו רק שאלה של זמן מתי הילד

יתחיל לתת לה הוראות והחוצפה תצא מכלל שליטה. אמא מס' 3: שמעה את המילה 'טיפשה', ואמרה לילד: חמודי, לאמא לא אומרים טיפשה, מתוק שלי. גם זו תגובה לא טובה, ממתי אומרים מילות חיבה לילד שאומר לנו דברי גנאי? זה רק מעודד אותו להמשיך. אמא מס' 4: פנתה אל הילד ואמרה לו: אני מבקשת ממך לדבר יפה. הילד אומר בלבו: בקשתך לא נענתה.

אמא יקרה, מחוצפן לא מבקשים, על חוצפן פוקדים. לבקש את יכולה בתפילה בזמן הדלקת נרות שבת, או בתפילה בכותל המערבי, אבל כשרוצים לבלום התנהגות כזו צריכים להיות חדים וברורים.

אמא מס' 5: פנתה בכעס אל הילד ואמרה לו: ואתה טיפש מטופש! הרי לפנינו ילד שניצח את אמא והחזיר אותה מגיל 40 לגיל 7. עד כדי כך שהיא ענתה לו בצורה ילדותית. גם זו שגיאה.

אמא מס' 6: שמעה את המילה 'טיפשה', נגבה את ידה, ניגשה אליו וסטרה לו. זוהי שגיאה חמורה. מי שחושב שנוכן להגיב או שאפשר לחנך ילד על ידי סטירה, טועה בחינוך ויכול להפסיד את הילד לגמרי. זוהי תגובה אלימה שאנו שוללים אותה מכל וכל.

הרי לפנינו 6 אימהות שכל אחת הגיבה אחרת וכל התגובות אינן נכונות.

סיפור לשבת

הרב הקדוש רבי מאיר אבוחצירה זצוק"ל

פעם ביקר אחד מגדולי ראשי הישיבות את רבינו וביקש ממנו עצה טובה לתלמידיו איך להתעלות ביראת שמים אמיתית. השיבו הרב: "העצה הבדוקה היא: לשמור על העיניים ועל הלשון". והוסיף: "אני מבטיח שמי שמצליח בעבודה זו, יגיע למדרגות נפלאות בעבודת ה'".

מסופר על בחור שהיה רחוק מדרך תורה ומצוות, ששבועיים לפני חתונתו התעוותו צורת פניו. הוא רץ מיד לרופא לפני שתדע הכלה. הרופא יעץ לו לנסוע לשוויץ, למעינות מרפא, שהם מסוגלים לסדר לו את עיוות הפנים. הבחור זה סידר את כל הסידורים הטכניים, ובהקדם האפשרי טס לשוויץ, משם נסע לאותם מעיינות מרפא בתקווה ובאמונה שלאחר שהייה באותם מים יעלה מזור למכתו. לאחר שהיה ושכשוך במים לפי הוראת הרופא, הסתכל בראי לראות אם יש שיפור בצורת פניו. לאכזבתו ראה שפניו נשאר מעוותות. תוך כדי כך, פגש שם אדם שומר תורה ומצוות, וגם הגיע לאותם מעיינות מרפא. לאחר החלפת מילים ביניהם, הוא סיפר לאותו אדם שהגיע מפני שהתעוותו פניו. אותו אדם ייעץ לו לנסוע חזרה לארץ ישראל, ומשם לנסוע לרבינו. הוא סיפר לו שבברכותיו, הרבה אנשים נושעו.

הבחור שהיה בלחץ של חתונה ודאגה מפני עתידו, ולאחר שראה שפניו נשאר מעוותים, החליט שהוא לא יפסיד אם ינסה להתברך מפי הצדיק. מיודענו חזר לארץ ישראל במטוס, ומשם נסע עם מונית לעבר העיר אשדוד. הוא בירר היכן מעונו של הצדיק והגיע לביתו, הוא ביקש מנהג המונית שימתין לו עד שיחזור מן הרב, כמוכן, עבור תשלום נאות. בעל המונית הסכים והמתין לו. בדאגה ובפחד נכנס לצדיק. בהיכנסו לרב, עוד בטרם שפתח את פיו לספר שהינו חתן, ומה שאירע עימו, הרב אמר לו: "שיהיה לך במזל טוב". הוא ניסה לספר לרב, אך הרב חזר ואמר לו: "שיהיה לך במזל טוב". הוא יצא בפחי נפש, ובדרכו אף פלט מילים מסוימות על חכמי התורה.

כשיצא החוצה למונית שהמתין לו, ביקש להיכנס, אך להתפתעו מנע ממנו הנהג להיכנס בטענה שבחור מסוים הזמינו והוא ממתין לו. הוא אמר לנהג שהוא המזמין, אך הנהג אמר לו שהוא הסיע אדם עם פנים מעוותות, והוא עם פנים בריאות. הבחור נדהם ומיד הסתכל בראי של המונית, וראה לתדהמתו שפניו הבריאו. מיודענו הבין שבעצם זה

שהרב אמר לו: "שיהיה לך במזל טוב", באותו רגע הוא הבריא, וראה בעיניו צדיק מדורות קודמים בעל רוח-הקודש באמת אשר ידע שהוא עומד לפני חתונה. מיד חש בושה בזה שפלט מספר מילים לא טובות על הרב שלא הכירו מעולם. במעשה זה, גרם לאותו בחור לחשוב מחדש על דרכו. מיד הוא נכנס לרב בשנית להתנצל ולהודות לרב.

פעם נסע רבינו מנתיבות לאשדוד בטקסי. בדרך הוא עבר אחרי משאית שהובילה שתייה קלה. הרב ביקש מהנהג לעקוף את המשאית ולבקש מנהג המשאית שיעצור. נהג הטקסי התפלא על זה, אבל עשה כבקשת הרב. כאשר עצרה המשאית, הנהג יצא כועס. אמר לו רבינו: "אני מבקש ממך מאד פחית או בקבוק של שתייה, כי אני מאד צמא". נהג המשאית לא הסכים בשום אופן ואמר: "זו סחורה שאני צריך למסור ולא אפתח שום חבילה בשבילכם". חזר הרב לבקש ממנו בקבוק וטען בפניו שפשוט הוא הולך למות מצמא, והנהג לא הסכים. הרב אמר לו: "שמע, אני מוכן לשלם לך מחיר כל מה שיש במשאית, רק תמסור לי שתייה", והנהג התנגד מאד, עזבם והלך לו. הרב הגיע לביתו ונהג הטקסי נסע בחזרה, והנהג בדרכו רואה נהג הטקסי את המשאית הפוכה והנהג נהרג ל"ע. חזר נהג הטקסי לרבי מאיר זצ"ל לספר לו את אשר קרה, הוא חשב שהרב הקפיד על נהג המשאית בגלל שהוא לא נתן לו שתייה ולכן קרה מה שקרה.

אמר לו רבי מאיר: "יתדע שאני ראיית את מלאך המוות רוקד מעל המשאית וידעתי את אשר יקרה לו. אם היה נותן פחית או בקבוק שתייה, אזי היה ניצל ממוות בזכות מצות גמילות חסד. לי לא היתה חסרה שום שתייה וגם מעולם לא טעמתי קוקה קולה, רק רציתי למצוא לו זכות להצלתו, וחבל, וכעת מיתתו כפרתו". מסופר על אדם, שבעודו עולל בן מספר חודשים, אובחן ע"י הרופאים, כמי שלוקה במחלת "צליאק" והרופאים הזהירו את הוריו, לבל יתנו לו לאכול מכל דבר המכיל חיטה, כשלוש שנים התענה הילד במגבלות ואיסורים, כשהוריו מוותרים כליל מחיפוש המזון המתאים עבורו. כשחשו כי כלו כל הקיצים, נסעו האב ובנו להתברך מפי הרב הקדוש הבבא מאיר זצ"ל. כאשר האב עמד לפני רבנו, פרץ בבכי וגולל באוזניו את כל הצרות והייסורים, איתם עליהם להתמודד. התבונן הרב ואמר: "פסח הרי מגיע. יאכל הילד אפיקומן, והי' יעזור לו ויהיה בריא". האב והבן יצאו מעודדים מדברי רבנו. הגיע ליל הסדר, נתנו לילד לאכול אפיקומן - ומאז הבריא כליל.

(פניני עין חמד)

הגדה של פסח

חדש! חדש! חדש!

הגדת 'אבות לבנים' מאת הרב אבנר קוואס שליט"א

עם הדרכה להורים להפעלת הילדים כדי להפוך את ליל הסדר למרתק

